

VENTA

30 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 cèntims

SUSCRIPCIÓ

ESPAÑA
Un trimestre 1 pesseta

EXTRANJER
Un trimestre 2 pessetas

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

Lo dimecres d'aquesta setmana, a la tarde, fou posat en llibertat lo director de LA TRAMONTANA Sr. LLUNAS, baix la fiança metàlica de QUATRE MIL PESSETAS en metàlic, que se li havian demanat tal vegada creyent que li fora de tot punt impossible reunir-les. Al fer constar nostre agrahiment per tots los que s'han interessat per la llibertat de nostre Director, prometem continuar ab més fermesa que may la defensa de las idees liberals que venim sustentant, sens contemplacions a cap poderós ni temor a las persecucions que sufrim.

Una desgracia succehida a la lamina mentres s'estava grabant, nos impideix publicar aquesta setmana la acostumada caricatura.

Aquesta y altrás faltas que en los números derrers haurán pogut observar nostres llegidors, com a conseqüencia immediata de la presó de nostre Director, s'aniran solventant en lo successiu, traduhintse en continuadas milloras que introduhirém en nostre periòdich.

SUSCRIPCIÓ LLUNAS

AL PRÈSTAMO PERA CONSTITUIR LA FIANÇA CARCELARIA

	Pessetas
Suma anterior	1225 75
Pau Ferrer (a) Pol, de Palafrugell	32
Joseph Ventosa Balivi	1
Anton W. ...	1
Mario Garilán	3
Societat de Mestres-de-cerres (Reus)	100
Societat de Fusters (Reus)	100
Societat de Blanquers (Reus)	5
Varios fusters de Reus	425
Varios rajolers de Reus	150
C. C., varios socios del Centro de Amigos y un grupo d'anarquistas-colectivistas (Reus)	5350
J. Roca, a nom de la societat de lliure-pensadors La Luz, de Barcelona	6050
C. B.	5
Carlos Badia	25
De la comissió de presos del Centro de Amigos de Gracia	917
J. Guardia	50
Societat de Lliure-pensadors de Reus	41
A. Molins	1
X.	1
Dos gg. del Porvenir de la Humanidad. Una quantitat amicha de Vilanova y Geltru	1750
Salvador Plaza Villena, a nom de varios obrers de Palamós	20
Joseph Batllester	5
Agusti Araguan	250
Miquel Claramunt	5
Joseph Sans	10
Francisco Ballesta, de Sant Feliu de Guixols	34
Resp. Log. Hijo del Trabajo	20
Suma y seguit	2841 67

	Suma anterior	2841 67
Varios cadrixyres en llistas finas	5	5
X. Grosvenor	5	5
Josep Pizarras	5	5
Joseph Corceles (Carme)	10	10
A. B., republica	250	250
J. P., republica	250	250
F. T., lliure-pensador	250	250
J. M., lliure-pensador	1	1
P. M., lliure-pensador	150	150
Resp. Log. Emancipación	13050	13050
Societat d'Obrers Tipografos	100	100
Joseph Bertran	2	2
Suma	3227 67	3227 67

(Acabats la setmana entrant.)

UN CADAVRE QUE 'S MOU

Los eterns enemichs dels drets del home, los partidaris de las idees que condemna 'l progres modern, los absolutistas, en una parola, estan per tot arreu fent los més grans esforços per reanimar lo cadavre de las idees que sustentan.

La tan indoceta com privilegiada classe sacerdotal es lo cap de moti d'aquest moviment contra 'l comú sentir de tothom y contra la llibertat y la dignitat humanes.

Unas vegadas en forma de funcions religio-sar dintre 'ls temples que son més nius de conspiradors que lloch de pietat; altrás organisant romerias més ab 'l objecte de preparar batallions que de guanyar devots per cap sant; las de més enllá predicant sermons facciosos, plens d'odis y de malas passions; y sempre sembrant rencores, enemistats é intolerancias, tot lo clero catòlich, y especialment lo d'Espanya, la 'ls més grans esforços pera resucitar son domini absolut sobre las conciencias, las vidas y las hisendas.

Lo carlisme, aquesta asquerosa plaga legada per las ignominiosas edats de dominació clerical, la estreta conxorxa ab los que 's diuhen representants de Deu, y 'ls uns y 'ls altres ab lo trabuch ó la estola, ab lo confeccionari ó 'l terror, saquejant poblacions ó benehint los camps, segons las circumstancies de lloch y temps, se dedican ab furios dalé a reanimar lo cadavre del absolutisme, enterrat ja putrefacte per la pública opinió en lo cementiri del oblit.

Més no es aquest moviment lo que dona pena a nostre cor. Que las feras tingan mala instinta no deixa de ser natural, com ho es també que 'ls absolutistas s'esforzin inútilment pera donar vida a son sistema.

Lo verdaderament deplorable en aquest moviment de concentració de foras dels partidaris d'un passat impossible de que torni, es que molts que 's diuhen sos contraris en idees, no tan sols estigan indiferents devant la provocació absolutista, sino que 's donguin un apoyo que las més de las vegadas negarian als seus companys d'idees.

Quants que 's diuhen liberals no volen trobar avuy que per la capta d'un convent donan, per exemple, lo que may han donat ni donaran a un pobre necessitat, a un amich que estiga en la desgracia, a un pare que no puga donar menjar a sos fills?

Y si de las accions particulars passém a las colectives... ¿qué trobem? la més gran de las

aberracions: Uns Estats que 's diuhen basats en lo sistema liberal, protegint y fins alguns cops vivint a la sombra de las ridiculas benediccions absolutistas. Quants individus d'alta gerarquia en nostre clero no s'han declarat franca y descaradament absolutistas y carlins? Qui ignora que 'l principal foc de conspiració dels carlins d'Espanya resideix a Roma, en la cort del Vaticà? Donchs aquí tenim al Govern espanyol, que 's dia liberal, no ja tenint embaxador prop de la cort pontificia, sino pagant esplendidament un alt clero casi en sa totalitat fecios y totalment reaccionari, y dedicant milers y milions a obras y sosteniment d'una religio que més tart traduhéis sa propaganda del altar en abominacions de guerra.

Lo bon liberal no pot ser catòlich. Predicant lo catolicisme, desde 'l infalible de Roma fins al més obús capellà de poblet, que 'l dogma es indiscutible, y sentant per lo tant principis absoluts, y estant lo liberalisme basat en l'anàlisis de tota idea y en la adopció d'aquellas que 'l racioni, y no la fe, dongui com a bonas, liberalisme y catolicisme es totalment incompatible, y es una aberració dirse liberal y voler ser catòlich, ó viceversa, com es incompatible la foscor ab la llum y la villesa ab la bondat.

Es, donchs, precis que 'ls liberals contrastin lo moviment absolutista allunvantse de tot acte que moral ó materialment puga donar importancia a cap ostentació clerical, ja que en la religio fan basar lo principi absolut d'autoritat.

La moda moral, tan ben explotada avuy pels absolutistas, fa que la hipocresia sigui 'l sello de nostres temps, y que casi tothom practiqui actes d'una religio en que no 's creu, confessant pel que diran, anant a missa per costum igual que a un café, y mantenint la mentida religio-sa per no voler ningú censurar a declarar que ell es lo primer embustero de sa conciencia.

Sigui 'l poble franch en sas manifestacions, y no resultaran més que ridiculesas tons los esforços dels carlins y capellans pera resucitar lo cadavre del absolutisme, que avuy tot just lo gran ferlo bellugar ab tota la hipocresia acumulada per las religions positives.

COSAS DE LA JUSTICIA

A Alcoy acaba de fallarse lo célebre procés iucuat l'any 1873 a conseqüencia de la revolució cantonal d'aquella ciutat.

La justícia espanyola ha necessitat més de QUINZE ANYS pera declarar ignocents a tots los que processá poch després d'aquells successos.

Vint son los acusats que restan vius després de tan llarga fetxa. Alguns han mort en las presons després d'anys y més anys d'estarshi per un delict del que han resultat ignocents, y altres han mort de vells abans de poder arribar a conceir la sentència. Alguns dels actualment absolts han sofert deu, dotze y més anys de presó.

Lo procés diuhen que consta de 30.000 fullas. Totes las barbaritats son possibles en la nostra organissació judicial.

Pera pendre declaració a testimonis s'han passat tres anys. Fins deu anys després d'haver comensat la causa no donà dictamen lo fiscal.

En fi, que tots los que s'han vist enrotllats en aquest procedé, han resultat víctimas de la justícia.

A la Seu d'Urgell fa algun temps que venen cometentse crims de robos, assassinats y seqüestros, que tenen alarmada la població.

Lo jutge d'allí contan que feu qüestió d'honra l' descobrir als criminals. Molt remogué l' digne funcionari pera posar remey a tan grave mal, y al fi sembla que trobà rastre en un recaudador de contribucions de moltes influencias, que també havia sigut alcalde d'un poble vehí.

Lo jutge no s' deturà devant de dificultats ni influencias, y ficà a la presó al presunte delinqüent.

Tot lo vehinat aplaudí la enteresa del jutge; tothom creya que ls crims s' anavan a descobrir.....

Quan arriba una ordre de Madrid rellevant al jutge de la Seu d' aquell jutjat.

Sobran comentaris.

A la presó de Barcelona hi ha alguns presos que fa VUYT ANYS que sufreixen presó preventiva.

A algun d' ells lo fiscal demana que ls apliquin la pena de sis mesos d' arrest.

A un ciutadà molt entès en assumptos judicials, van anar-li a dir que un amic seu, d' instable conducta, l' havian ficat a la presó per sospitas de que havia comés una estafada de doscents mil duros.

Y s' explica molt be que l' home entès en justícia contestés ab tota ingenuitat: —¡Desgraciat d' ell si es ingenu!

DIVERSIÓ MÍSTICA

Dijous de la setmana passada, a las dotze del mitj dia, picant de talons y apretant las dents, passava un capelló pel passeig de Sant Joan, prop del Parqé.

Com aquells vols estavan fets una gracia de Deu de fanch, tot just quedava algun caminet pera passar una persona, y si duas se'n creuhavan, era precis anar ab cuydado per no anar una ó altra al mitj del fanch.

Y succedí que en un d' aquells caminets se toparen aquell reverent que feya cara d' estar tan cremat y un xicot que anava alegrement cantant y saltant, com es propi d' aquella edat.

Sia perquè l' noy, per temor d' anar al fanch, no s' apartés tan prompte com lo capelló volia, sia perquè l' estat del sacerdot no estés pera entretenirse ni un moment, lo cert fou que l' ensotanat agafà al xicot bruscament per un bras y l' tirà al mitj del fanch. Mes no anà llavors a Roma per la penitencia l' reverent. Més cremat ja l' xicot que l' burot negre al veures tan brut, agafà un gran pilot de fanch y l' tirà ab tan bona punteria entre cap y coll del enganyat-ánimas, que la teula li rodà per terra y l' clatell li quedà com a punt d' afeytar remullat ab sabó negre.

Mentres l' un fa tentinas s' escapa l' bordegás, y la teula queda fent de fragata al mitj de un gran sot de fanch claré.

Crida l' reverent un altre noy y li demana que li vagi a buscar lo barret, pero l' menut se clava a riure mirantse l' ensotanat a honesta distancia—que diria en Martos—y procura que no fassin ab ell la segona edició del primer xicot.

En aixó arriba un carro y la roda va dret a la teula.

—¡Alto! ¡alto! ¡carreter!

—Qué hi ha? diu aquest desde dalt del carro.

- Que paréu.
- Y aixó?
- Tineh lo barret aquí al fanch.
- Y per aixó? Home, ja procuraré no trepitjar-lo.
- Baixeu-me'l a buscar.
- ¡Jo? No vull enfangarme, mestre.
- Donchs veshi tu, noy.
- Ca barret, vágishi vosté que ja está brut.
- Malahit sia.....

Furiós lo reverent se remangà llavors la sotana fins al dipòsit dels comestibles, y ficantse per entre mitj del fanch agafà la teula que ja se havia tornat d' un color indefinible entre figa de moro y sardina escabettada.

Las riallades dels espectadors contingudas fins llavors a flor de llavi, esclataren ruidosas en aquell moment, y l' ensotanat, murmurant oracions que no son a la doctrina, va llicsà l' reverent bulto cap a una iglesia vehina, ahont suposém deuria pregar a Deu que li donqués més paciencia pera que cap altre atropell a un xicot pogués repetir li las malas conseqüencias que acabava de sufrir.

VENTATJAS DE LA DONA

AL SER MARE

No pot negarse que l' objecte de la Naturalesa, al formar la dona, ha sigut principalment pera que exercís las funcions de mare; totas sas qualitats semblan anunciarli aquest sagrat destí, y molt pocas de sas imperfeccions li impedeixen cumplir tan delicat deber.

Casi sempre vevem que la irreflexió, la lleugeresa, la frivolitat y la inconciox que se li observa en sas idias, desapareixen quan se tracta de sos fills. Hi ha pocas donas que al arribar a ser mares no perdin alguns defectes, adquirint en lloch d' ells algunas virtuts. Lo cambi que experimentan en aquest moment es una de las cosas més interessants per la contemplació d' un filloph. ¿Es coqueta? es sensible ó víctima d' una passió violenta? digüem encare més: ¿ha sofert sa virtut algun desist? Donchs be, en lo moment en que escolta los primers plors de un fill seu, sent al mateix temps commoues en son interior una nova corda que fa a las demés impotents y sordas y que, per una vibració prolongada y dolça, espargeix un repenti encant en todas las parts del seu sér. La menos virtuosa es allavors més be mare que amant lliure, y si s' presentés a ella en aquell moment son ilegítim espós y son seductor a qui sacrificia sa honra tal volta per amor, dirigiria la primera mirada de carinyo al primer, l' amor il·legítim, en va esperarà renovar son aecte y s' admiraria ella mateixa al veure com un fruit ja cambiar lo pensament de una dona.

Suposém, pel contrari, pero en cas analech, que un home inhèl al tal m nupcial, entra a sa casa en lo moment en que li presentan un fill que sa esposa acaba de donar a llum. La Naturalesa en aquell instant impera en ell, encara que ab menos força. Los primers plors de la innocencia abstraehen llavors sa atenció a la carrera del vici; ell abraça aquell sér fruit de la companya a qui elegí per esposa, li prodiga mil caricias, pero no per aixó poden ser ofegats los crits de sa passió criminal que l' obligan al cap de poch a abandonar los trespors naturals d' una verdadera dita; para correr als ficicis y falsos plasers de una felicitat vedada.

No s' pot dubtar que en eixa diferencia porta la dona tota la ventatja, siugent aquesta una de las circunstancias de la vida en que pot ficarse ab major imparcialitat lo punt de comparació.

Lo moment en que l' amor se fa rey de nostras animas, pot també considerarse com molt a propòsit pera establir lo paralel entre ls sexes, formant aquest punt y l' mencionat, la presentació de caracters en comparació.

Sens fundar nostre judici en exemples particulars, que sols nos podrian induhir a una equivocació, procurarem averiguar si la passió del amor es més violenta en ellas que en nosaltres.

Y fins a un' altre article.

JOAQUIM AYÑÉ R.

LA CANSÓ DEL GANDUL

Perxa feig, manha m' m deixo.

Fa temps que m' berrira la cloca ab desfici, buscant un obce que t' pugés carari.

Ja m' hi ha que m' agradan! Be'n feig de projectat! Per en totx hi ha defecios que no fan per mi.

Si m' puen a manobre, seré sempre pobre; treiguent cabassos, tintant d' anar brut; pujant la gaveta m' cairà cala a sobre, y si m' va a la cara m' fa un ull de veutat.

Si criat me posava me consumiria passant tot el dia pujant los llançons, escumbrent l' escala, enllustrant botinas y espolsant trenyinas per tota los recorns.

Si m' pose a dréppare heurá d' aná al darrera de dréps, esparrillans y tractos tramats, y com un trosayre ab ma veu de caldera aler mes centurias fins dalt dels terrats.

Si m' pose camillich seré un ruch de corda; suaré més la gorda; que ls burros d' Urgel; y si me'n vaig d' oros portant algun raso la veig com m' apaiato la cara y clatell.

Si m' pose a còtkero sempre m' mourán beaga los garas, fiantse per tot sempre ab mi; y si se m' desboca l' cabell, per més pega, m' agafan y m' portan cap a la cancri.

Si carbón m' pose, no m' farà cap falta treginar la fatxa tan plena de greix; y si m' emmirallo será molt passible que m' sembli impossible que siga l' mateix.

Si m' pose a terrayre heurá d' ésser molt deute no fent la patola si per cas no puch; y per be que m' marxi l' negoci..... terrestre, no feré poch quantos per mantenir l' ruch.

L' xerriol no m' toca, y mentis m' talayre, ni escumbriayre, ni emblianquinadó; forme, ni pensar hi. Mares! ¡si en projecte! Si l' un té un defecte l' altre n' té un vagó.

En va tot lo dia l' cervell me cap-giro per veure si m' trobo un d' un xich arreglat, pro ¡al hi ha uns obcis m' está mal lo dirho; que sols al pensarli un ja m' queda embaiat.

Ja qu' al fi no trobo lo que temps he busco, no sé si es per llucio ó massa ambició, al fi m' desadortxo y t' tot per tot jugoc ó bé m' feig tarugo, ó estragado.

CANINER D' ESPARRAGUERA

CARTAS DE FORA

Sr. Director de la TRAMONTANA.

Vilanova y Geltrú 9 Janer de 1888.

Car amic: Vaig a contarli un cas que ha passat en aquesta vila, al carrer del Correu, á cal Cubeliench, ahont hi havia l' senyor malat.

Un dia de la setmana passada, l' amo d' una de las duas agencias que aquí tenim pera portar animas al camp de la quietut va tenir la poca aprensio de presentarse a dita casa ab un llistó a la ma.

Truca a la porta, surt la senyora, y diu: —¡Que vol? ¿qui es vosté?

—Vinch a pendre la mida del mort, contestà l' bagulayre.

—Y qui t' ha enviat a buscar?

—Ningú; pero m' ensopegava a passar pel carrer y he vist a un amic del altre caixer que entrava, y m' he pensat que l' seu senyor era mort; y com que en Gispert y jo estém renyits, no vull que li fassi la carxa.

Sentir aixó y comensar a esbalotarlo tot va ser igual, fins que s' va acabar com la comedia de Falset.

A més dit caixer té avisat a casa seva que quan hi vagin per un pobre diguin que no hi es; es a dir, que no més hi es peis rics. (No troba que aquest senyor tindria d' anar a estudi pera aprendre alguna cosa que li fa molta falta? Res més per avuy. Disposi de son amic

VILABELLA.

Cornellá 9 Janer 1888.

Apreciat amic: Sabrà que l' dia de cap d' any se feu aquí gran festa per ser lo sant del Patró del Centre Católic d' aquest poble, y després de todas las comedias de tot lo dia a la iglesia, com tenian anunciat, finaliseren dita festa ab una vejjada ruch-queraris musical en lo mateix local de la sala, en la que hi prengueren part, entre altres, una secció de burots negres, figurantnhi, segons veus, un com a jefe d' una partida de carlins en la passada guerra civil.

De modo que ell y un mestre d' escola catòlica que perorrà dihent que era més honorós ser lladre, assesi i saltador de carreteres que no lliure-pensador, podran fer un ambo posats tots dos dintre un tabernacle pera ser venerats entre salvatges.

Després, segons veus que corren, lo rector lo diumenje passat, desde l' seu abeurador, va fer ressaltar unes paraules contra 'ls lliure-pensadors, que valdrà més que per avuy lo dixem estar pel que es.

Sens més lo salutà son afectíssim s. y amich J. V.

LA NIT DE REYS

Dins d' una pobre casa ho va vivint de fret ho ha una dona que molt plora voltada de dos novents.

Lo més petit li diu:—Mare, jo 's extimo moltals reys, puig cada any per esta diada me portan turrons, jogosa, confitures y altres coses que m' agraden d' alid més a veure aquest any, ma mare, lo qu' em portaran. —Fill meu, respon le dona abressantlo, aquesta paraula Rey ja may més la pronunciaris al meu devant, nois.

—Per qué? —Ay pobre nio! es que ignora que era lo teu germenet, lo més gran, que ja ab sa forma nos guanyava l' aliment, un rey, pera defensarlo f' ha colgut, y solo sob Deu si morirà per sa causa sant de tot lo d' ell agé.

—Ja soldat, ay mare meua! —Soldat y dels brava, fill meu!

—No tornarà més! —Tal veia.

—Y era donchs com ho farém; iqui nos guanyarà la vida com ell feya!

—No sé res! —pero si... ad que més llavis Malheixen a no 'ls reya!

—Ay mare, per esta diada me portan turrons, joguets...

—Ay fill, a mi se m' endubha un tros m' el gran del cor meu!

JOAQUIN AYRE R.

Nostre apreciat amich y colaborador en Rosendo Arús y Arderiu, malalt fa algunes setmanas, com haviam anunciat, y avuy ja convalescent, ha adelantat las mil pesetas que faltavan a principis d' aquesta setmana pera sustir lo Sr. Lluanas de la presó.

No es necessari que s' obrin noves suscripcions, sino que se 'ns remetin prompte las pendents, puig lo Sr. Arús s' ha suscrit, al mateix temps de fer l' adelanto, pel resto de lo que falti un cop recullit lo pendent.

Al expressar nostre agrahiment al amich per sa lloable acció, li desijem també un prompte y complet restabliment en sa penosa malaltia.

L' eminent novelista Fernández y González ha mort a Madrid en un quart pis, en un miserable catre y deixant un capital en efectiu de sis rals.

Casi tant com deixarà 'l pobre presoner del Vaticà quan se morí.

Al Sr. Fernández y González se li ha fet un enterro de primera.

Es en l' amich que a Espanya logran riquesa los homes que valen y no son polítics.

Viuhen d' un modo miserable, pero son enterrats espléndidament.

Serà pera arrelar la costum de que la familia desitji la mort dels que més estimi.

Que fia nos llavors no se l' honra com mereix.

La unió republicana continúa semblant un joch de coloms.

Cada jefe de fracció, partit ó camarilla vol que passi la seva y fora, sobresurtint d' entre tots lo demòcrata Castelar, y 'ls soldats de bona fe se desesperan de no poguer realisar son somni dorat.

Si no surt gent nova a imposarse a las jefaturas, es més utòpica la unió republicana que l' comunisme abolut.

A la Barceloneta 's fan progressos. Lo Centre Marqués de la Mina, segons nos diuhen, s' ha transformat en Atenú Marqués de la Mina.

Lo cambi es bastant important, com se veu, puig de simple asseno que era ha passat a ser corporació d' ilustració y ensenyansa; sols que la essencia de la cosa no va tan depressa com tothom desitja, tota vegada que fins al present l' única cadra que ha pogut obrirse es la del joch del burro.

Sentim no poder felicitar encara als barceloninets.

[Ara] [ara] [ara] —Que 's pensan que ja ha sortit la Patum de Berga ó 'ls gegans de la ciutat!

No; es que al fi va a discutirse 'l Jurat a las Cortes.

Si no surt algun altre trencacolls per entremit.

Perque aixó de reformas polítiques en mans de monàrquich, es pitjor que una moneda de cinch duros a la grapa d' un gitano.

Que farà tot lo que 's vulga menós soltarla.

Los conservadors protestan de que 's discuteixi 'l Jurat abans que las qüestions econòmicas.

Tenen rahó los de la suprema inteligencia y l' suprem desvergonyiment gubernamental.

Que 's tracti la qüestió econòmica per las economias.

Que tot lo que 's puga economisar ja cuydaran sos amichs polítics d' irregularisarlo.

Per barra 'ls conservadors.

No surt ara en Cánovas fent un discurs furiosament proteccionista, després que desde 'l poder ha fet y farà sempre lo contrari de lo que ara predica?

No pot negarse que nostres polítics son de lo més desvergonyit que 's pot trobar, pero com los conservadors ningú.

Aquesta gent se pensa que son a Xina. Y als espanyols volen enganyarnos com a xinos.

Ha sigut robar a Madrid l' uniforme d' Almirant que usava D. Alfonso XII los dias de pluja, pera demostrar que era mariner... d' ayguas dolças.

Aquesta coincidència humida dels lladres sembla indicar que fan ayguas.

No m' embolico ab certas institucions.

Los diputats possibilistas han tornat a acordar la benevolencia al govern sagasti.

Be, homes, bon profit.

Lo possibilisme ja no es més que la cansó del enladós de la benevolencia.

Lo Papa ha donat una creu al Sr. Vega Armijo, embaixador extraordinari d' Espanya en lo jubileu.

Escollit, Sr. Papa: ja que 'ns dona una creu en la persona d' un embaixador, no 'ns ne podria treure un' altra de demont en la persona de tots los espanyols?

Quedissens a Roma tots los caracs y ensotannats, y cregui que Deu li pagarà l' favor.

Per poch que estiguin en bonas relacions.

Diu un periòdic de Roma, *Il Fracassa*, que 'l Papa Lleó XIII acaba de fer son testament, en previsió de sa mort per sa avançada edat, y tenint en compte las inmensas riquesas que ha rebut ab motiu de son jubileu.

En aquest testament, segons lo referit periòdic, s' hi troban las tres següents clàusulas:

Primera. Los regals del jubileu procedents de reys, tant tronets com destronats, y presidents de republicas, ho deixa pera aumentar lo tresor anomenat de Sant Pere, formant un museu especial.

Segona. Los objectes de més valor destinats al cult, seran repartits entre las més ricas y poderosas catedrals catòlicas.

Y tercera. Los regals de menos valor se repartiran entre las iglesias pobres.

Altres periòdics, comentant las noticies, se dolien de que en Lleó XIII no 's recordi de sa familia, es a dir, de sos nevots, en son testament.

Nosaltres trobem un' altra cosa. Que l' home que rebé diariament tants mils duros en metaltch, y que d' un pich li acaban d' entrar més de deu milions de pesetas billonitillo, y no disposa un xavo per ningú en son testament, be pot no sols haver aprofitat a sos nevots, sino dotar tantas nevotars com li convingan y deixar rics, en vida, a tants quants tinga intenció de que hi quedin després de sa mort.

Lo pobret presoner del Vaticà pot aixó y molt més en materia de missas.

S' ha obert la Exposició del Vaticà ab los objectes regalats a Lleó XIII per son jubileu.

Y la secció d' Espanya ha sigut la més atrasada; tant, que ni 'l Papa 's va dignar visitarla al obrirse dita Exposició.

Nos tres caracs en tot y per tot se distinguen per lo mateix:

Per anar enderrera.

La Exposició del Vaticà no es més que una inmensa exhibició de riqueses, sense gust, art ni atractiu.

Los catòlics ensenyen ell lo que son. Richs y ruchs.

Lo rey Humberto d' Italia está empenyat en fer un regalo al Papa, y a quest en refusarlo.

Decididament 'on tal pera quel.

Y si m' embrutas l' comarero.

No sembla sino que a Italia no hi hagi més pobres que 'l Pap: a qui fer caritat.

Torna a rememarse que 'l Papa remena que pensa oposarse a la fórmula carrinclona adoptada pera instaurar ab més força legal lo matrimoni civil a Espanya.

Aixó m' fa 'l motet silecte que si jo m' oposés a que 'ls negres del Congo anessin nusos de pel a pel per son país.

Y ab las mans a la botasca.

Diuhen de Roma que 'l Papa ha recomanat als sacerdots espanyols que estimin a la reina regent.

Si per eils anés...

RECORD!

A ELIA

Te recordas mon amor d' aquell dia que 'n el bosc sense pensarho sense feu foch y lo 'l murria de por;

puig solament al sentir lo remor que sol fe 'l vent, corrent com lo pesament y 's brassava fort ab mi!

Recordas que per seguí passant per una dressera, com que molt foch y tart era varem perdre lo camí; y al ser d' un torrent al peu, per volgué 's sorrent saltar tots dos varem ve brucar, mas cayent jo demunt teu!

Recordas que el curs ella tu vares perdre una flor que duyas demunt lo cor y hi may la voltes d'...

y a mi se 'n vençé al barranch, y resta demunt teu y tot, lo xi que duya en lo bot, aquell xi tan ranci y blanc!

Te 'n recordas mon amor! Ho recordes, sí! ja fe!

hoche jo may ho olvidaré, de sobtes se tuch record.

Deu! aquell dia estich moit, deu! aquell dia arremg,

deu! aquell dia rengo, deu! aquell dia reig coit.

LAURE MILLÉ.

PENSAMENTS

Quan un poble esclavista demani Llibertat, no li neguis, que sos fets se escriuen ab sanch.
La Llibertat es lo benestar del poble.
Qui estima 'l Progrés estima al próxim.
Quan un rey se ceneixi la corona, ans miri si la pot dur.
Qui explota a un ignorant no estima 'l Progrés.
No busquis la pau sense haberhi guerra.

J. PRATS N.

CANTARELLAS

M'agrades moltíssim, nens, (y t'ho dich ingenuament) perquè a més de tenir quartos, ¡ay! miras... contra 'l govern.
Sempre dius que molt m'estimes; sempre dius que en mi molt pensas; ¡Vaja! no 't crech, si no 'm pagas... un amorzar de tres pelus.
Desde que 'm ven dir, Toyetas, que servies a un rucx negre, no pensis ab mi caserte, puig t'aborreixo per sempre.
Ha tant lo que t'aymo, nens, y desitjo ab tu casar-me, que 'm farás un gran favor... si no 'm miras més la cara.

J. SAURI

Lo dia de las Iluminarias papals hi hagué en la baixada de Viladecols un balcó adornat ab lo retrat d'en Garibaldi voltat de coronas de llorer.
Fou aquesta la única festa papal que 's feu en tot aquell vehinat.

Corre per Manresa ab insistència la nova de que d'alguns dias en aqueixa part se ha obert una agencia de negocis (no sabem si nets ó bruts) en lo convent de pares de Sant Ignaci de aquella ciutat, quals horas de despaig son de las dotze de la nit a las quatre de matinada, sent notable al mateix temps que sois acudeixen a la esmentada oficina algunas tapadas que deuen esser contrarias a la verge de la Lum, tan venerada pels manresans, puig per anarhi fins aprofitan l' ombra de la lluna, y tenen un porter ab orelles más finas que un nas de gos liebrer, tota volta que sentint lo trapitj de las dulcines obra la porta sens que aquestas tingan treball de trucar.
Conque ¡tiba Quim! y ojo marits que dormia fort.

En lo convent de mares escolapias de Sant Martí feren funció extraordinaria pel dia dels Reys, cantant Lo Niñu ab veu de nas y gola de llop, una monjeta tendra que feu més galls que cap lloca.
Aquesta funció del Niñu es una escena dels Pastorets y una altra de La Passió, arreglada al teatro mistich per algun pare dels que fan mares a las escolapias.
Lo públich disfrutará molt en aquest entremés piadós, sentintse algun kikiriki derrerera 'ls galls de la monjeta, y sonant uns ferrats, pandereta y sach dels gemechs que feu riure y xular de gust a tothom.
Si pel convent d'escolapias de Sant Martí surt empresari de fisco tará quartos ab tals funcions.

Hi ha hagut a Roma nna manifestació a favor del rey Humbert.
Home, no se la mereix.
No es sino que, per ser tal, era anti-papista.

Hi anavan alguns capellans que 's diuen liberals.
No me 'n fio.
S'ha publicat la butlla per la proxima quaresma.
Han comensat alguns balls de disfressas.
Y qui no té vergonya tot lo mon es seu.
Pera descliar aquest geroglifich se proporciona la solució a cal fiscal.
A la Exposició vaticana han bastonejat un capella espanyol per suposar que havia robat un calze.
Demostrat luego l' erro, se ateeix, que després bastonejaren als que havian garrotejat al reverent.
M'agrada 'l sistema adoptat a Roma pera tractar ab catòlics.
Es ben veritat que cadascú coneix als seus.
Y 's aplica alló que més necessitan.

Ha sigut robada una iglesia a Jaen.
Fins ara no s'ha agafat a cap reverent, s'agristà ni majorlona.
Y 's ladres van gosant tranquils los fruits de sa rapinya.

EPIGRAMAS

L' agutell don Tut Petit, per qüestions de ca la vila, va pregunta a la Camila com se deya son marit.
-Se diu... digué elle a don Tut, Corneli Ibanys e Ibanys...
Y ell pensó: Ab tantes banyas deu se un casat ben banyut.

Veyent que a sa nete Paula l' abraçava l' hereu Heig, l' avia exclamà: Aquest matau te vol perdre, prou que ho veig!
-Y ara, avia! A què enrahona! va dir l' hereu gens poruch; ¿Com vol que la perdi, dona, estrenyentia tant com puch?

A. ROSSELL.

XARADAS

La primera es animal, musical son dos y tres; y per si no me han comprés es nom de dona 'l total.
-Ahont vas tant corrents, Bernat!
-Mira noy, a prima tres!
-¿Que hi dus aqui embolicat?
-Una total que la comprat per porta 'ls dias feyds.

A. GARCIA.

SINONINIA

La for filla d'en Vidal estrená un nou devantal de una roba fina y tot, y trencant on Ribot li embrotá tot de total.

J. SLOVINO.

LOGOGRIFO NUMERIC

1 2 3 4 5 6 = Poble de Catalunya.
3 2 1 4 3 = Un aliment.
1 2 1 2 = Un ciwon.
3 4 5 = Un mineral.
5 4 = Nota musical.
6 = Una vocal.

MIRONA.

TERS DE SILABAS

Primera paraula vertical y horizontal una sarsucela.
Segona, nom de dona.
Tercera, carrer de Barcelona.

V. BERTAN

GEROGLIFICH

LO TER
R
EVA
A : TON I

R. LOBO y GAU.

SOLUCIONS

A LAS CATORZAS DEL NUMERO PASADO

XARADA : — Ek-po-si-cio.
SINONINIA : — Rio.
GEROGLIFICH : — Com més anys més mexos.
ROMBO : — M. Nap. Naria. Mercida. Poca. Ala. A.

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

F. C. (Castellví). — Rebutos 15 ptes. y fet l' augment del pedio.
F. P. S. (Lleida). — Rebutos libranas.
F. C. y A. — Ll. 2 ptes. per la subscripció.
J. G. (Torredembarra). — Ll. 13'87; ptes.
J. V. (Cornella). — Ll. 21 ptes.
J. C. (Mollet). Se li ha obert compte com a corresponent.
S. P. V. (Palamós). — Rebutos libranas.
J. M. (Tarragona). — J. S. (Granollers). — P. M. (Balaguer). — J. G. (Torredembarra). — Quedou rectificats sos pedios.

LA CORRESPONDENCIA AL DIRECTOR

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 6

ALMANACH DE LA TRAMONTANA PER L' ANY

POLITICH, SATIRICH Y HUMORISTICH

CALENDARI LLIBERAL

deis grans homes y dels grans aconteixements, caudal immens de datos cronològichs referents a la historia, a las ciencias y a las arts, útil a tots los lliure-pensadors que no vulgan batejar a sos fills, honorantlos ab los noms dels obrers de la civilisació y no ab los dels fanatichs enemichs del Progrés.

Consta l' ALMANACH DE LA TRAMONTANA de 24 grans planas en foleo, a duas columnas, plé de treballs literaris en consonancia ab las ideas del periòdich, é ilustrat ab gran número de caricaturas y altres dibuixos deguts tots a la ploma de bons artistes.

MATERIAS QUE CONTE

TEXT.—Secció astronómica.—Observacions atmosfèriques.—Crònica religiosa.—Nostre calendari.—CALENDARI LLIBERAL.—Judici del temps.—L' Hipnotisme.—Los manaments de las lletres de la Exposició universal de Barcelona en 1888.—Lourdes y 'l miracle de la Mare de Deu.—Per una cédula.—Lo que se d' un any a l' altre.—Resoltes de la gran comedia social.—Compte dels adobs d' una confraria.
Poesias.—Judici del any.—Panax, Fideus, Arrós.—Consequències.—Acudit.—Veritats clericals.—Lo pecat.—A un obrer.—Llibertat.—Una petició.—Questió de conflictes.—A una banya.—L' anar a missa.—Los pelegrins.—Contrast.—Foch d' amor.—La llepada d'en Fivaller.—Flamench del Clot.
Pensaments, semblanças, acudits, qüestions, anécdotes, epigramas, epítahs, cantarelles, etc.
GRABATS.—Portades.—Judici del temps.—Lo que es la politica.—Las quatre estacions dels partits politics.—Exposicions de Barcelona.—(Ave Maria purissima! — Qüestió d' oua.—Epítah al Odson.—Escollit maliciós.—Treginers de bestia.—La llepada d' en Fivaller.—Anunci copiat del natural.

Preu UN ral

Se ven a Barcelona en los kioscos de la Rambla y demés punts de venta, y a fora en casa de tots los corresponents de LA TRAMONTANA.

DE SALLENTE A IGUALADA Y VICE-VERSA

VIAJE MISTERIOSO D' UN PASTOR Y UNA DONZELLA ILUSTRAT AB CARICATURAS

Preu UN ral